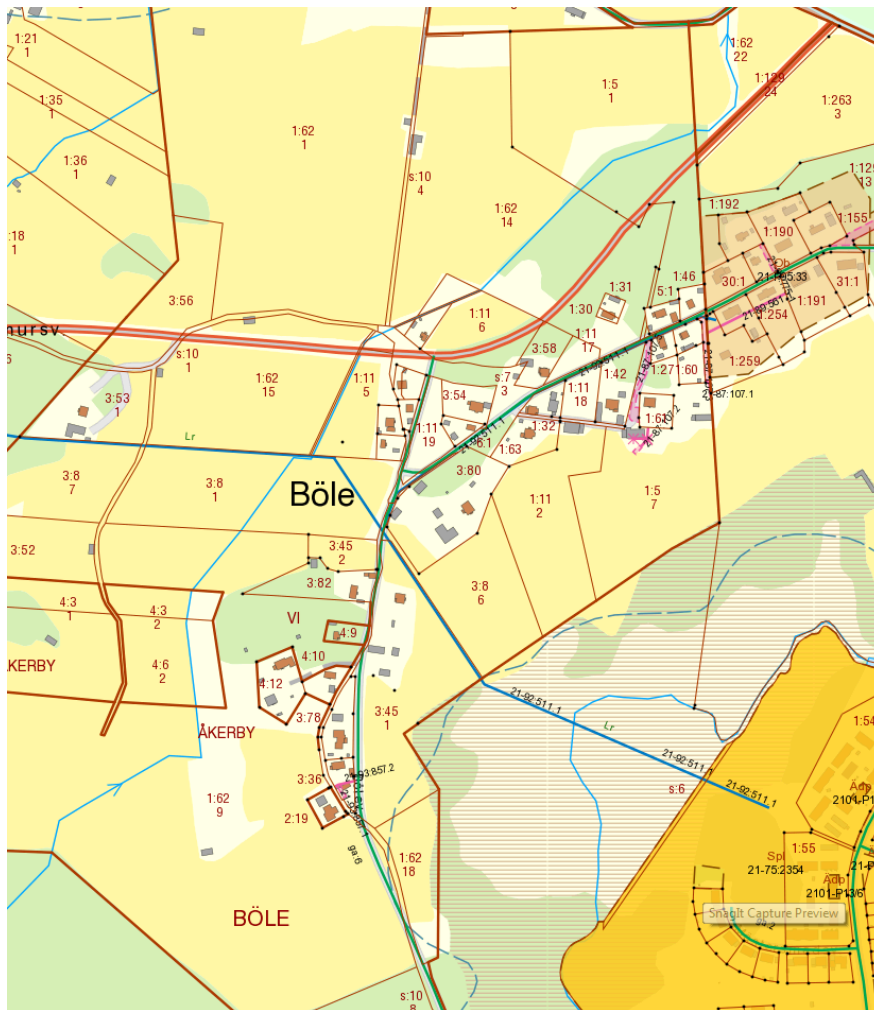

Övning: Redigering

I övningen får du prova på att skapa och ändra geobjekt.

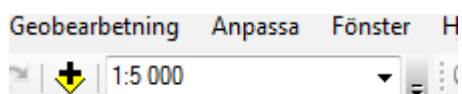
Innehållsförteckning

Skapa ett nytt jobb i GEOSECMA Lantmäteri	3
Attributmallar	4
Skapa geoobjekt	6
Rättighetspunkt	6
Rättighetslinje	7
Inställningar vid redigering	9
Snappning	10
Ändra geoobjekt	10
Ändra brytpunkter.....	10
Flytta servitutet	13
Ändra attribut på ett objekt.....	13
Kopiera objekt	14
Avsluta jobb och registrera för gallring	15

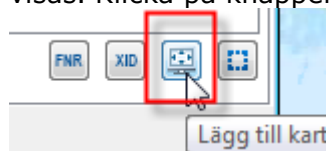
Skapa ett nytt jobb i GEOSECMA Lantmäteri

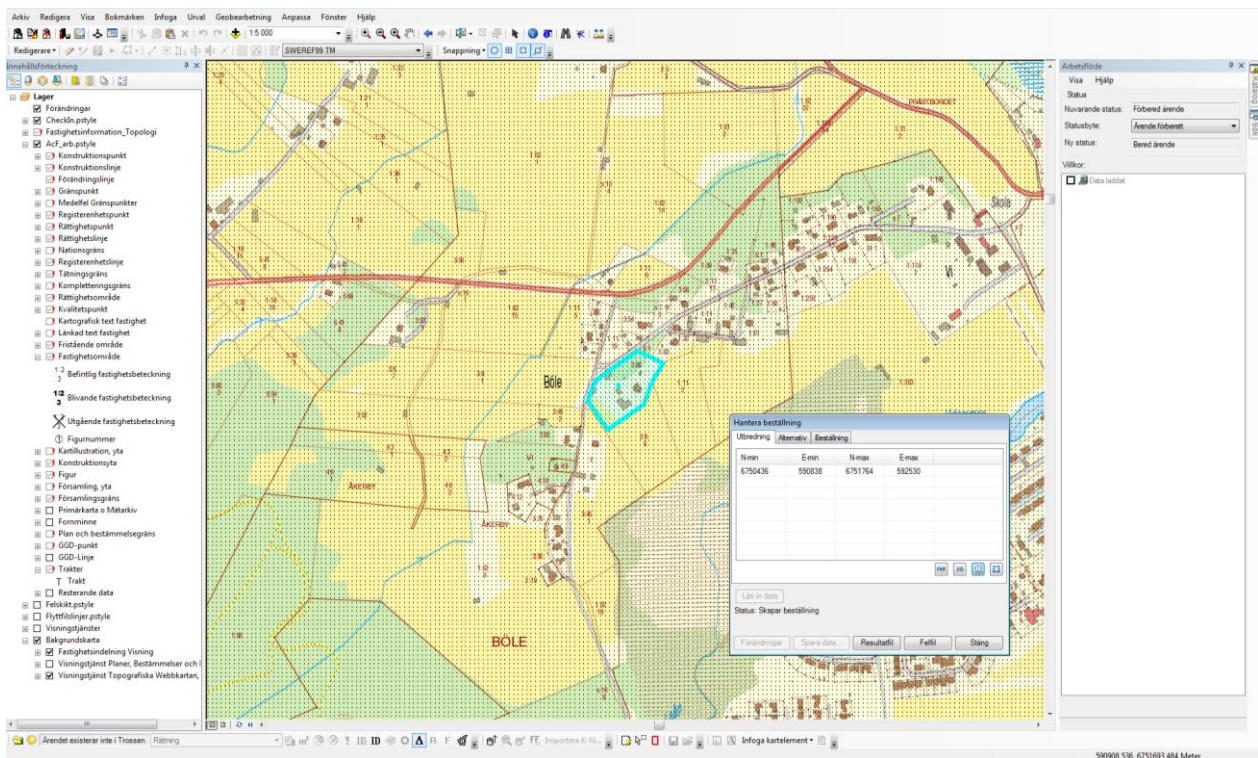
När du startar GEOSECMA kommer det först en dialogruta upp där du kan välja mellan Inget jobb öppet, skapa Ett nytt jobb eller öppna Ett befintligt jobb.

- Välj **Ett nytt jobb** och klicka **OK**.
- Välj fliken **Fastighetsbildning** och välj sedan **Normalförrättning.acejt**. Klicka på **OK**.
- Ge jobbet ett valfritt namn (inga mellanslag eller "konstiga" tecken) och beskrivning. Klicka på **OK** och sedan **OK** igen om det kommer ett meddelande om att jobbet inte är kopplat till Trossen.
- Sök fastighet **OCKELBO Böle 3:80** med knappen **Sök fastighet/rättighet och dess utbredning** .
- Zooma till skala 1:5 000 genom att i fältet där skalan visas, skriva 5000 och tryck **[ENTER]**.

- Titta i dialogrutan Hantera beställning och se till att fliken **Utbredning** visas. Klicka på knappen **Lägg till kartfönstrets utbredning...**

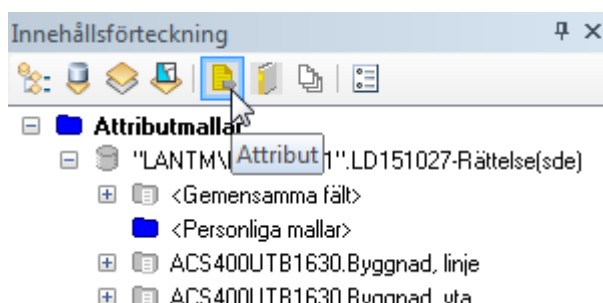

- Byt till fliken **Beställning** och välj produkt **AJOURFR**.
- Behörighetsområde ska vara **ALFA** för SLM, arbetar du på KLM väljer du **ALFA+**.
- Skicka beställning och acceptera valt koordinatsystem SWEREF 99 16 30.
- Kontrollera **Resultatfil** och klicka på **Läs in data**.
- Stäng dialogrutan Hantera beställning och släck Bakgrundskartan.
- Jobba i Rättningsversionen, du hamnar automatiskt där när data lästs in i jobbet.

Attributmallar

För att underlätta kvalitetssättningen använder vi oss av attributmallar.

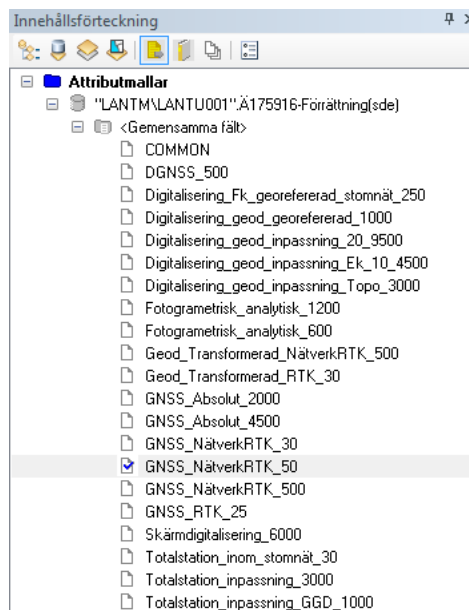
- Klicka på **Attributikonen** i Innehållsförteckningen.

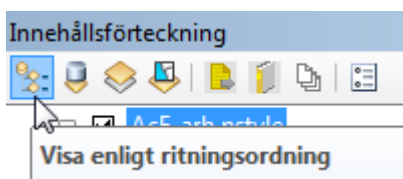
- Klicka på **[+]** framför **<Gemensamma fält>**.

- Högerklicka på **GNSS_NätverkRTK_50** och välj **Aktivera**.

Attributmallen för GNSS_NätverkRTK_50 aktiveras. Det innebär att alla objekt som skapas får informationen att de är inmätta med geodetisk nätverks-RTK och får medelfelet 0,050 m.

- Byt till **Visa enligt ritningsordning** i Innehållsförteckningen.

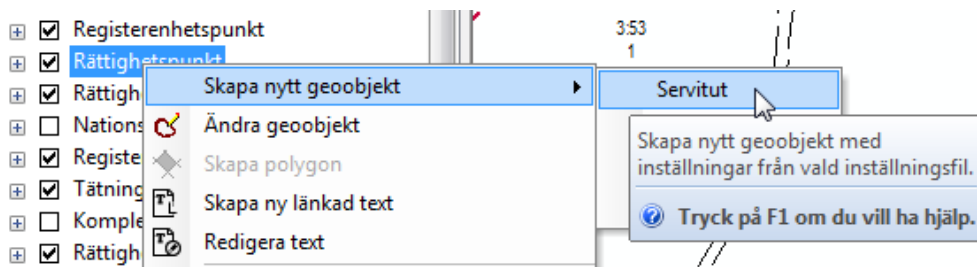

- Släck lagret **Trakter** och **Bakgrundskarta** (tar onödig prestanda av programmet om de inte används).

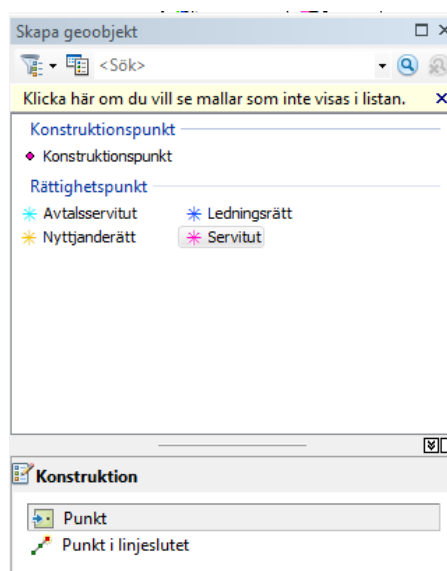
Skapa geobjekt

Rättighetspunkt

- Skapa ett nytt servitutsobjekt genom att högerklicka på lagret **Rättighetspunkt** och välj **Skapa nytt geobjekt > Servitut**.

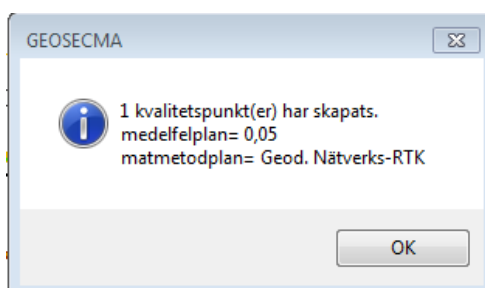

- Fönstret Skapa geobjekt öppnas och det visas att det är en rättighetspunkt och servitut som skapas.

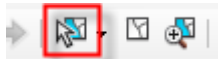

- Klicka sedan i kartan, med vänster musknapp, där du vill att servitutet ska vara (skapa servituts punkten på valfri plats).

Automatiskt skapas en kvalitetspunkt på exakt samma ställe som rättighetspunkten, klicka OK.

- Selektera **kvalitetspunkten** och kontrollera vad det blev för medelfel. För att selektera kvalitetspunkten användas verktyget Välj geobjekt eller redigeringsverktyget och lagret Kvalitetspunkt måste vara valbart. Det kontrolleras under ikonen Visa enligt urval.

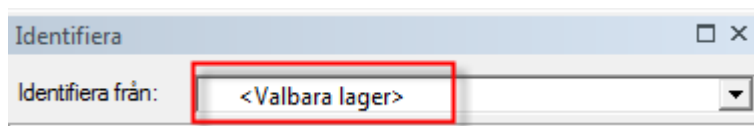

Det går också bra att högerklicka på lagret Kvalitetspunkt och välja Gör detta till det enda valbara lagret.

Tips! Selektera kvalitetspunkten och klicka sedan på ikonen för attribut för att få fram attributen för det valda objektet.

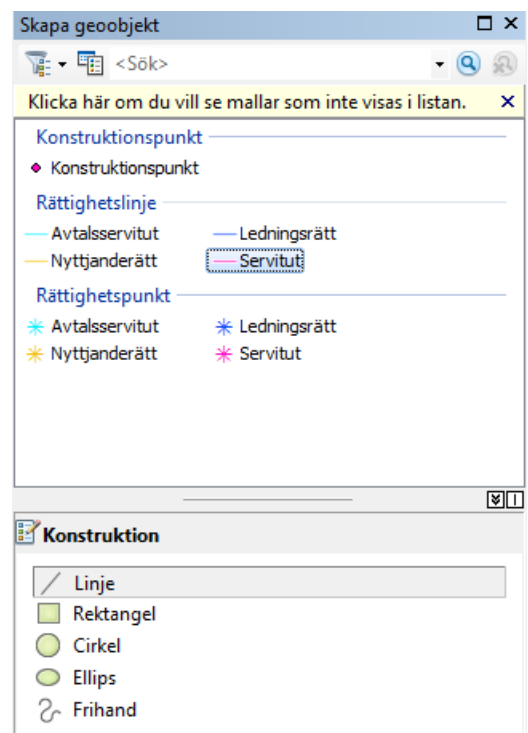
Det går också bra att använda funktionen **Identifiera** . Ändra till <Valbara lager> och klicka på kvalitetspunkten.

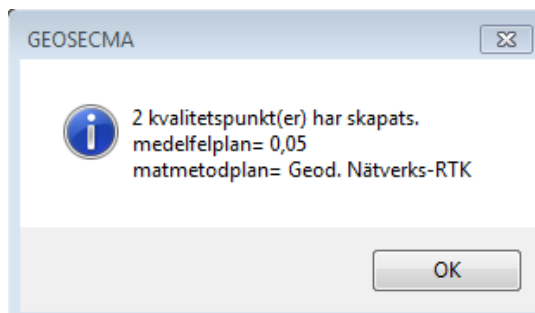
Rättighetslinje

- Skapa en rättighetslinje genom att högerklicka på lagret Rättighetslinje och välj **Skapa nytt geobjekt > Servitut**.
- Observera vad som händer i fönstret Skapa geobjekt. Objektet Servitut under Rättighetslinje markeras och konstruktionsverktygen ändras för att passa linjeobjekt. Vill du inte skapa servitutet som en rak linje kan du välja ett annat konstruktionsverktyg.

Klicka i kartan för varje brytpunkt på servitutet där du vill ha det (servitutet kan skapas varsomhelst med fritt antal brytpunkter).
- Tryck **[F2]** eller högerklicka och välj **Avsluta skiss** när du är nöjd med ditt objekt.

Nu skapas automatiskt två kvalitetspunkter, en i varje ände av linjen.

- Sätt Kvalitetspunkt som **enda valbara lager**. Selektera kvalitetspunkterna och kontrollera kvaliteten med hjälp av **Attribut**-ikonen.

Genom att aktivera den gemensamma mallen kopieras automatiskt värdena för medelfel och mätmetod till alla nya objekt som skapas.

OBJECTID	3943
AceID	{00000000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000-0000}
Detaljtyp	<Null>
Födelsenummer	-2000002
Skapad tidpunkt	2015-10-28 15:38:37
Ändrad tidpunkt	<Null>
Skapad av	Lantu001
Ändrad av	<Null>
Medelfel, plan (m)	0,05
Medelfel, höjd (m)	<Null>
Mätmetod, plan	Geod. Nätverks-RTK
Mätmetod, höjd	Ingen information
Flyghöjd	<Null>
Skala för underlag	<Null>
Ursprungligt koordinatsystem,	<Null>
Ursprungligt koordinatsystem,	<Null>

OBJECTID
Objekt-ID
Null-värden inte tillåtna

Skapa geoobjekt | Attribut

Har du koll på kvalitetspunkter och attributmallar nu? Om inte, testa att skapa några fler objekt! Skapa en yta av något objekt och ändra attributmallarna för en annan valfri objektsklass.

Om du nu är nöjd med de objekt du har skapat kan du spara dessa genom att klicka på knappen **Spara redigeringar** .

Inställningar vid redigering

När du startar en redigering genom att högerklicka på ett lager i innehållsförteckningen och väljer Skapa nytt geobjekt sker en del automatiska inställningar. Vi ska titta på vad som sker och hur du enkelt ändrar inställningarna.

- Klicka på första ikonen i innehållsförteckningen; **Visa enligt ritningsordning**

- Högerklicka på lagret Rättighetsområde, **Skapa nytt geobjekt > Servitut.**

- Klicka på fjärde ikonen i innehållsförteckningen, **Visa enligt urval**

- Kontrollera vilka lager som finns under rubriken **Valbar**.
- Gå tillbaka till Visa enligt ritningsordning och högerklicka på lagret Kvalitetspunkt, **Skapa nytt geobjekt > Inmätt.**
- Klicka på ikonen för **Visa enligt urval** igen och kontrollera om det blev någon skillnad på de lager som finns under rubriken Valbar.

De lager som finns under rubriken Valbar är just de lager som är valbara i kartan.

- Aktivera verktyget **Välj med rektangel** och välj ett objekt i kartan från ett lager som finns under rubriken Valbar. Vad händer under rubriken Valbar i Visa enligt urval?
- Prova att välja ett objekt från ett lager som inte finns under rubriken Valbar. Vad händer då?

Om lagret inte finns under Valbar:

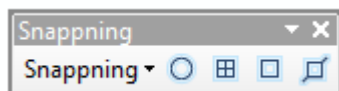
- Klicka på för det lager du vill välja objekt ifrån. Då flyttas det lagret upp till Valbara lager.

Ta bort valbarheten:

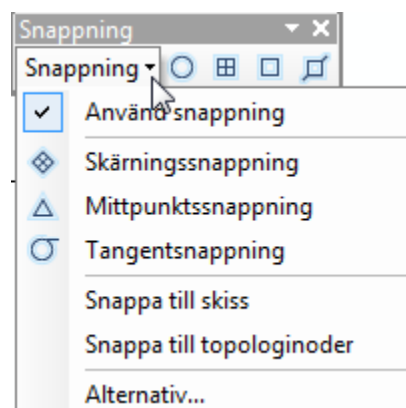
- Klicka på för det lager du inte vill välja objekt ifrån. Då flyttas det lagret ner till Inte valbara.

Snapping

Snappingen ställs in automatiskt att snappa på allt. Tycker du att det snappas för mycket på fel detaljer går det att ändra vilka sorters objekt snappingen ska snappa på.

Även under knappen **Snapping** finns det fler inställningar för snappingen.

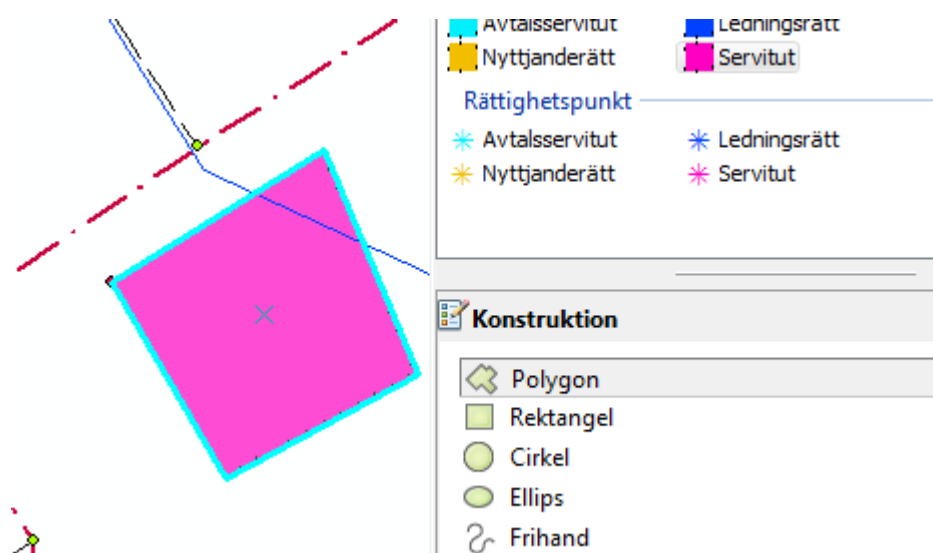
Ändra geoobjekt

Befintliga objekt kan ändras.

Det är viktigt att ställa sig frågorna: Vilket objekt vill jag redigera? Hur vill jag redigera det?

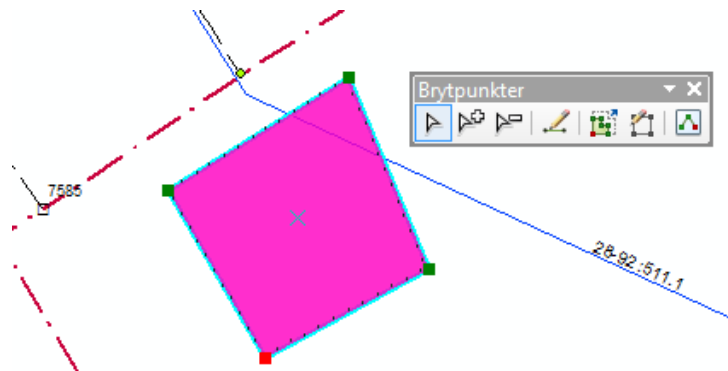
Ändra brytpunkter

- Skapa en yta, t.ex. ett nytt servitut (Rättighetsområde).

- Välj ytan om den inte är markerad (verktyget Välj med rektangel) .
- Aktivera **Redigeringsverktyget** .
- Dubbelklicka på ytan som du vill redigera.

Då ska brytpunkterna på ytan markeras och verktygsfältet **Brytpunkter** tändas.

Med verktygsfältet Brytpunkter går det enkelt att lägga till, ta bort och flytta brytpunkter.

Tips! Verktygsfältet Brytpunkter försvinner om inte Redigeringsverktyget är aktiverat.

- Lägg till brytpunkter på gränsen mellan två brytpunkter på ytan genom att använda verktyget **Lägg till brytpunkt** och klicka på gränsen. Då skapas brytpunkter som sedan kan redigeras.
- På samma sätt går det att använda verktyget **Ta bort brytpunkt** för att ta bort brytpunkter. Välj först verktyget och klicka sedan på de brytpunkter som du vill ta bort.

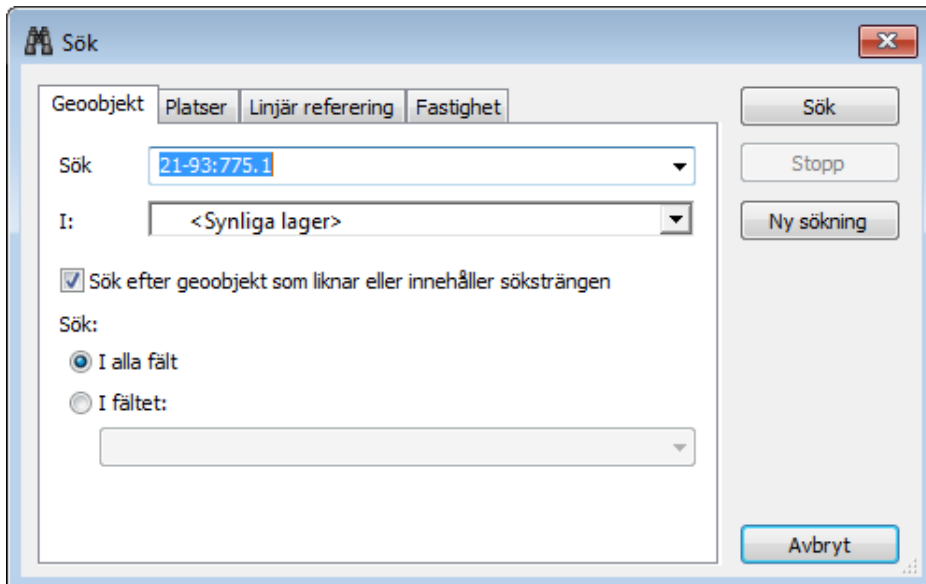
Brytpunkter som ligger på gränsen på en yta eller brytpunkter på ett linjeobjekt och även punktobjekt kan flyttas med hjälp av Redigeringsverktyget.

- Välj verktyget **Ändra skissbrytpunkter** .
- Håll markören över en brytpunkt som du vill flytta. Då ändras utseendet på markören.
- För att flytta brytpunkter klickar du på den med vänster musknapp och drar med musen till det nya läget för punkten, där du släpper musknappen, tryck **[F2]** för att spara skiss.
- Flytta några av brytpunkterna på ytan som du skapade tidigare.

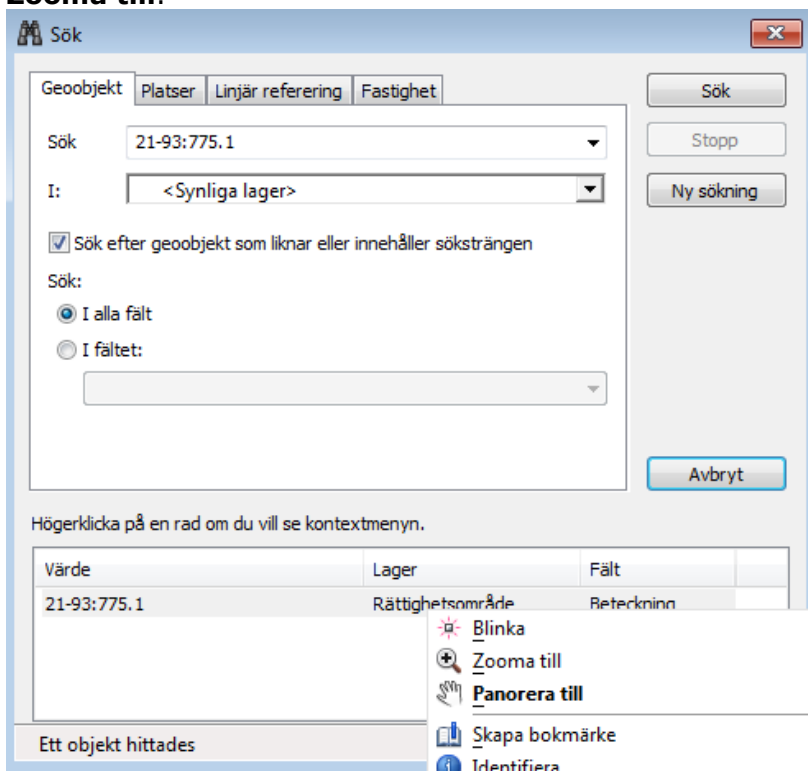
Använd de metoder som har beskrivits ovan för att flytta brytpunkter

för både en punkt, en linje och en yta enligt nedanstående uppgifter.

- Zooma till objektet 21-93:775.1 genom att använda verktyget **Sök** (första gången verktyget används i ett jobb tar det lite tid innan det öppnas).

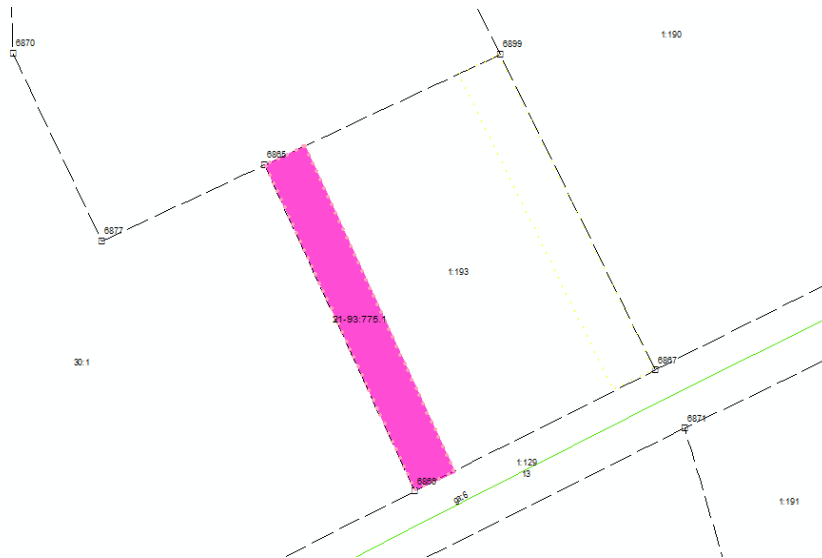

Objektet är ett servitut, högerklicka på objektet i resultatrutan. Välj **Zooma till**.

Flytta servitutet

Det har visat sig att rättigheten 21-93:775.1 ska ligga längst den västra delen av 1:193 och vara 5 m bred.

- Högerklicka på lagret Rättighetsområde och välj **Ändra geobjekt**.
- Dubbelklicka på rättigheten för att få fram brytpunkterna.
- Flytta rättigheten genom att flytta brytpunkterna.

Ändra attribut på ett objekt

Ett annat sätt att redigera objekt är att ändra attributen som är kopplade till olika objekt.

- Selektera rättighetsområdet du skapade innan.
- Klicka på ikonen för attribut.

Ett fönster för alla attribut som finns kopplade till det valda objektet dyker upp till höger i kartbilden.

- Fältet för **Typ** har en värdelista kopplad till sig. Ändra typen på objektet från **Servitut** till **Ledningsrätt** genom att klicka i rutan där det står Servitut och välja Ledningsrätt istället. Klicka Ja i dialogrutan.

Vissa fält har värdelistor kopplade till sig och i andra fält går det att skriva fri text. Den information som visas i attributfönstret är samma

information som finns i attributtabeln, men i attributfönstret visas bara informationen för de objekt som valts.

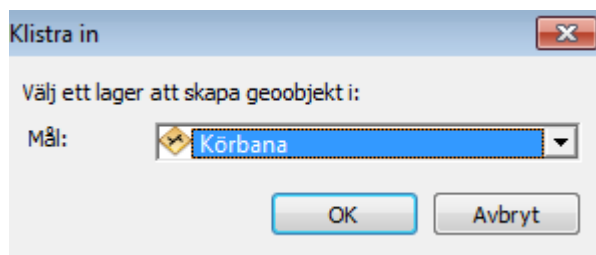
Kopiera objekt

Det går att kopiera objekt mellan olika lager.

- Skapa en **konstruktionslinje** som skulle kunna ha en sträckning som en väg.
- Selektera konstruktionslinjen.
- Använd ikonerna på standardverktygsfältet för kopiera och klistra in. Klicka först på **Kopiera**, tänd lagret **Transport** och välj sedan **klistra in**.

- När du klickar på Klistra in dyker en ny dialogruta upp där du kan välja till vilket lager det kopierade objektet ska klistras in.

- Välj att klistra in objektet som en Körbana.

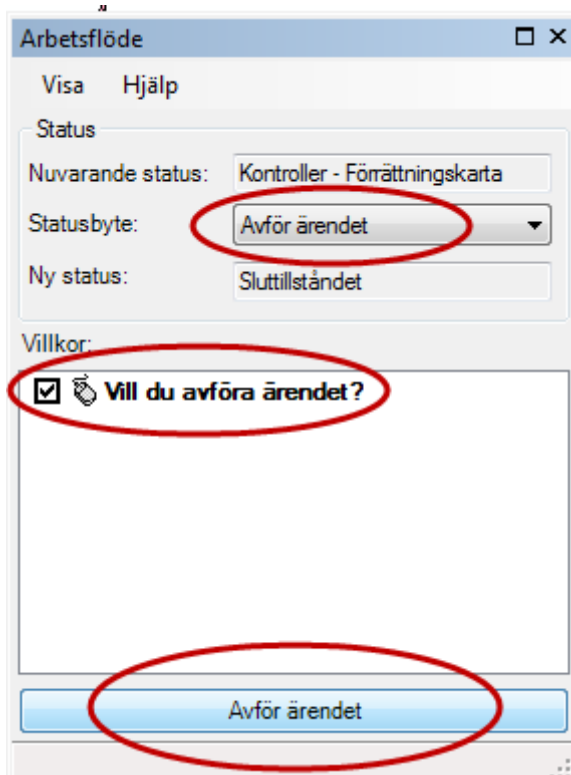
Tips! om inte Väglinje, linje > Körbana finns att välja får du högerklicka på Vägkant, linje i lagret Transport och välja Skapa nytt geobjekt > Körbana. Återgå till andra punkten i det här avsnittet och följ handledningen på nytt.

- Släck lagret Konstruktionslinje.
- Kontrollera att det nu finns en Körbana där konstruktionslinjen skapades.
- Avsluta redigeringen genom att klicka på ikonen för att avsluta redigering .

Avsluta jobb och registrera för gallring

I **Arbetsflödet** kan vi ange att GEOSECMA-jobbet är klart och kan gallras bort om tre månader.

- Öppna Arbetsflödet om det inte redan är öppet via **Visa > Visa arbetsflödesdialogen**.
- Ändra status till **Avför ärendet** vid Statusbyte, sätt en bock vid **Vill du avföra ärendet?** och klicka på **Avför ärendet**.

The screenshot shows a dialog box titled "Arbetsflöde" with a close button (X) in the top right corner. Below the title bar are two buttons: "Visa" and "Hjälp". The "Status" section contains three fields: "Nuvarande status:" with the value "Kontroller - Förätningskarta", "Statusbyte:" with a dropdown menu currently showing "Avför ärendet", and "Ny status:" with the value "Sluttillståndet". Below this is a "Villkor:" section with a checkbox that is checked and the text "Vill du avföra ärendet?". At the bottom of the dialog is a large blue button labeled "Avför ärendet". Three red circles are drawn around the "Avför ärendet" dropdown menu, the checked checkbox, and the "Avför ärendet" button.

- Stäng jobbet.